

เอาพุทธศาสนาใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ
กับเอาพุทธธรรมมาไว้ในชีวิตคนไทย
อันไหนสำคัญกว่ากัน

เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น ที่มีต่อการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความเข้าใจและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา ที่สำคัญที่สุด คือ การร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพของชุมชน ให้สามารถดำเนินการตามที่ต้องการได้จริงๆ

ดังตัวอย่างที่ระบบราชการอนุญาตให้ล้ำไปบัญชีตั้งธรรมได้ทุกคน แต่ละคนที่ไปบัญชีตั้งธรรมนั้น บางครั้งก็ไม่ได้พิจารณา
ว่าการไปมุงบัญชีตั้งธรรมของตนเน้นที่ไปส่งผลกระทบต่อเพื่อน
ร่วมงานที่ต้องมาแบกรับงานแทนหรือไม่ แต่มีเคย์คิดจะ
ปฏิบัติธรรมในเรื่องประจําวันตัวยการสร้างการอยู่ร่วมกับคนอื่น
อย่างมีสติและเมตตา ดังนั้น เมื่อกลับจาก การฝึกนั้นหลับตา
ทำสมาธิโดยไม่ได้แก่ปัญหาที่ระบบโลกสร้างการท่านให้รายแล้ว
ก็เลยต้องกลับมาทายເเลาภัยเพื่อนร่วมงานเหมือนเดิม เหล่านี้ที่
คือการเปลี่ยวเรื่องการตั้งบัญชีและต้องบัญชีตั้งธรรมอย่างมาก หรือ
จริง ที่ต้องใช้ในทุกเมืองเชือกวันทั้งสิ้น

อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจไม่น้อย ก็คือ การบัญญัติพระราชบัญญัติที่เป็นความสามารถประจำชาติจะช่วยแก้ปัญหาพระราชสมบัติที่มุ่งการมีอำนาจด้วยความเป็นเดดาต้าก็ได้ทั้งพระราชบัญญัติและรัฐบัญญัติที่ทางราชการมาแต่งตั้งให้ จนถึงลักษณะการปฏิบัติธรรมและเป็นที่พึงของชาวบ้านในชุมชน ไม่สนใจชาวบ้านในชุมชนถ้ามีผู้อุปถัมภ์ที่เป็นคนเมืองในชุมชน จันวัดภัยเป็นของเจ้าอาวาสมากกว่าเป็นวัดที่ชาวบ้านหันสักก่าวัฒนธรรม เป็นเจ้าของ รวมทั้งจะสามารถแก้ปัญหาการที่พระราชสมบัติและวัดเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำพุทธศาสนาที่เกินงามด้วยการปลูกสร้างเครื่องรางของขลังมากทายกันอย่างเป็นลำบากัน Außerdem ที่สำคัญที่สุดคือ พระราชบัญญัตินี้ได้แก้ไขพระราชบัญญัติที่ให้พระและรัฐได้รับสืบทอดในลักษณะเดียวกัน

แม้เราจะไม่ได้เสรวว่าในสังคมไทยแต่เดิมมา พระพุทธศาสนาไม่เคยบริสุทธิ์ปราศจากลัทธิความเชื่ออื่น และเรื่องของความเชื่อตัวตนเครื่องรางของชลังโดยเฉพาะพระคริสต์ก็เคยมีความสำคัญมากับคนสมัยโบราณเหมือนกัน แต่ที่ต่างกันอย่างสำคัญคือคนโบราณเชื่อว่าเครื่องรางของชลังเหล่านี้นายให้ความเชื่อเรื่องอำนาจของพหุคูณเป็นหลัก

ที่ยังไม่ก่อให้เกิดการท้าทายเครื่องรางของขลังนั้น ก็ทำขึ้นด้วยความครรภาระและเผยแพร่ไว้ในชาติพุทธคูณ มาจากว่าการท้าทายความหลงในเหตุพิพาณิชย์ที่คนเมืองปัจจุบันได้นำเอาเนื่องจากการตลาดแบบทุนนิยมมาใช้ในการกำหนดคุณประโยชน์จากพระเครื่องและเครื่องรางของขลังเหล่านั้น และเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางวัฒนธรรมและทางวัฒนาภัยศรรเสริญอันเป็นการเพิ่มอัจฉริยธรรม มากกว่าตัวในพุทธคูณนั้นในอดีต

ปัจจุบันจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการบัญญัติอาชญากรรมทางอาชีวภาพได้ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม ให้ลองพิจารณาดูว่าถ้าจะใช้ที่เป็นธรรมดูว่าได้กระทำไปด้วยใจในเบื้องต้นแล้วหรือที่ที่หัวใจไม่เอามาทำเช่นนี้แล้วมองว่าคนสองคนต้องคิดว่าคนอื่นนั้น ถือว่าเป็นคนที่หมายมั่นที่ช้าพูดหรือไม่ใน การกระทำสิ่งต่างๆ แล้วหรือ

หรือว่าการจะเกิดสิ่งที่ต้องซื้อ ที่ถูกต้องในยุคสมัยนั้น ก็คงพึ่งพาลน์ไม่ได้เริ่มจากการมีสิ่งมาให้แล้วจะดีหรือ? ■

សំណើអាជ្ញាធរ

ท่านไม่ทรงมายหลานจึงสามารถตัดสินสืบท่อเนื่องมาได้ ถ้าไม่ใช่เป็นพระผู้คนหังหาอย่างในสังคมคงได้ให้การยอมรับและปฏิบัติ เพราะเหตุนี้ทรงประโภช์ขอรับมณฑปฯไว้ออกงำชาก และตอบสนองต่ออัญญาที่เพศญานิธิวัตจิรงของเจ้าได้

แต่ปัจจุบันของบุคคลปัจจุบันที่หากด้วยตัวเองรับภารกิจของพุทธธรรมที่แท้จริงไม่เกิดตาม แต่สักวันต้องปรับเข้ากับกาลสมัยที่ตอบค่าdam และความทุกข์ในชีวิตที่ผู้คนร่วมสมัยได้หายไปจากอุดมการณ์สังสารของคนในสังคมที่คิดว่าจะเหลือก็ได้ในวิถีนี้

ส่วนปัญหาที่ธรรมไม่สามารถเป็นอุดมการณ์ร่วมกันของคนในสังคมไทยเบื้องตนนั้น คงมีหลายสาเหตุหลายปัจจัยที่ผมคงไม่สามารถถูกขยายให้แจ่มแจ้งได้ง่าย

แต่ก็ขอสาจากาเรมาแสดงให้เห็นถักส่องสามประเดิม เพื่อ
ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เป็นจริงทางลัทธมุขศาสนา
ไม่ใช่เป็นแค่สิ่งเรื่องภายนอกให้เป็นจิตวิญญาณเชือดหันนั้น

บริการแรก ปัจจุบันคนส่วนใหญ่จะรีบลาภาระพุทธศาสนาเป็นภารณ์ประดับกาย มากกว่าการสมถะในเวลา เอาพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งก็คือการนับถือศาสนาพุทธนำมาเป็นแค่การอ้างถึงอัตลักษณ์ที่ใช้อ้างอิงกับคนอื่นในความสัมพันธ์ทางลัทธิ ว่าเป็นผู้มีพระพุทธศาสนาเป็นแค่เครื่องยืนยัน แต่เดียวยังการบริโภคสินถ้าอย่างอื่นหรือมีภาระให้ต้องรับภาระนิยมในศรัทธาในยุคที่ให้ทางเลือกในการบริโภคที่หลากหลาย

และการนับถือศาสนาเป็นแต่เพียงสัญลักษณ์ที่แสดงออกทางสังคมอย่างหนึ่งเท่านั้น ไม่เคยคิดจะแสวงหาทางจิตวิญญาณเดียวการฟังเทศนา ดังที่โลกตะวันตกได้พัฒนาผู้คนในยุคสมัยใหม่ว่ามีการค้นหาทางจิตวิญญาณเต็มที่นับถือศาสนาคือศาสนาไม่ได้ห้ามผู้ฟังการอธิษฐานทางจิตวิญญาณอีกต่อไป

บริการที่สอง คือการทำให้พุทธศาสนาเป็นแค่ศาสนาในระดับบังคับมากกว่าจะเป็นศาสนาระดับที่ให้คำตอบทั้งสังคม หรือทำให้คนเมื่อถูกการณ์ร่วมกันทั้งสังคม การทำให้พุทธศาสนากล้ายเป็นแค่การแสวงหาทางจิตวิญญาณของแต่ละบุคคล และแต่ละคนมีเสรีภาพที่จะมุ่งทางทางด้วยตนเองในการเติมเต็มด้านในของชีวิตตนเอง ได้ก้าวให้ถัดไปจากการณ์สุดถึงหลาอย่างทึ้งเรื่องของการมุ่งไปสร้างบรรยายภาคปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังจนไม่สนใจความเป็นไปของสังคม และการหันไปท่านบุญในรูปวัตถุ

เอาพุทธศาสนาใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ
กับเอาพุทธธรรมมาไว้ในชีวิตคนไทย
อันไหนสำคัญกว่ากัน

ສົງດນສຸກາວ:

ชาติชาย มุกสง ระหว่างสถาบันศูนย์

การที่ออกกฎหมายชั่วคราวนี้ไม่พันจะต้องมีเรื่องของการ
อุดมความคิดเห็นที่สร้างรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างกัน
อยู่ขณะนี้ ซึ่งที่เป็นที่คาดเดียงและอภิปรายกันแห่งเมืองเดือนธันวาคม

อย่างจะหมายความว่าเป็นประเต็นในการตั้งปุจฉา-
รัตน์นั้น จงอย่าเอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุภาษทาง
ให้เป็นจับนักคือ การจะบัญญัติให้พระพุทธศาสนา
ประจำชาติไทยไว้ในรัฐธรรมนูญ นั่นว่าถ้าบัญญัติ
กฎหมายคุณธรรมและศีลธรรมของคนไทยในลัษณะ
โดยอัตโนมัติ โดยไม่ต้องคำนึงถึงผู้อยู่ร่วมสังคมที่
เกิดจากป้าไก่ตัวย

น่าว่าการสอนธรรมะแล้วให้ยกเอาเข้าอธิรรณะซึ่งในมา
กมทั้งไนในสมัยพุทธกาลเป็นต้นมาการนำเอารูปคุณ-
เรื่องทางคานถนา และการบูจฉาน-วิสัชนาหนับเป็นเครื่องการ
เผยแพร่ธรรมะให้เกิดแก้ผู้คนในสังคมเสมอมา
ยกจากข้อบูจฉานกับพุทธบริษัทว่าการเคลื่อนไหวให้เกิด
กิจวัตรประจำวันในรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังพัฒนา
อยู่นี้ เป็นการยึดติดกับบัญญัติสมมติมากไปเพียง
การต้องตัวเองให้เห็นความเป็นจริงของสังคมไทย
นี้ร้ายกาจบังหรือไม่ แล้วถ้าหากมองให้เห็นความ
ของสังคมแล้วจะได้ทางสร้างสรรค์ให้เกิดสังคมที่ดี
และอิ่วที่สังคมที่ดีนั้นเป็นประโยชน์

ผู้ต้องการจะได้ทราบถึงความเห็นของนายอยู่ด้วยตัวเอง แต่เมื่อมาถึงวันนี้แล้ว ท่านได้รับการสืบเส้นทางมาเป็นเวลาภารกิจของศัตรูของชาติ จึงต้องรีบเดินทางกลับไป แต่เมื่อเดินทางกลับไปแล้ว ก็ไม่สามารถเข้าสู่เมืองได้ เนื่องจากว่าเมืองนี้มีกำแพงล้อมรอบอยู่ ทำให้ไม่สามารถเดินทางเข้าไปในเมืองได้ แต่เมื่อเดินทางกลับไปแล้ว ก็ไม่สามารถเข้าสู่เมืองได้ เนื่องจากว่าเมืองนี้มีกำแพงล้อมรอบอยู่ ทำให้ไม่สามารถเดินทางเข้าไปในเมืองได้

ยังมีคนไปดันพบได้

ทำไม่ธรรมะเหล่านั้นจึงสามารถต่อรองสืบต่อเนื่องมาได้ถ้าไม่ใช่เป็นพระผู้คุณทั้งหลายในสังคมได้ให้การยอมรับและปฏิรูปซึ่ เพราะเห็นว่าธรรมประโดยทั่วไปมักน้อยยิ่งเรื่องอักษรภาษา และความสนใจของท้องถิ่นที่เพิ่งจะเข้าใจในชีวิตจริงของชาติ

แต่ปัจจุบันที่ทุกฝ่ายต้องยอมรับว่าคือพหุชนิยมที่แท้จริงไม่ใช่ความคิดทางการเมืองใดๆ ก็ตาม แต่สำหรับผู้ที่ต้องปรับเข้ากับการล้มเหลวที่ต้องคำนึงถึงความหลากหลายเช่นเดียวกับคนร่วมสมัย ให้หายไปจากอุดมการณ์สุดยอดคนในสังคมที่คิดว่าจะเชื่อถือได้ในศตวรรษนี้

ส่วนปัญหาที่ธรรมไม่สามารถเป็นอุดมการณ์ร่วมกันของคนในสังคมไทยปัจจุบันนั้น คงมีหลายสาเหตุหลายปัจจัยที่ผสมรวมไม่สามารถแยกขาดได้เจ้มเจ้งได้ง่าย

แต่ก็ขอสาหាកเอามาแสดงให้เห็นแล้วสองสามประเทศนั้น เพื่อ
ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เป็นจริงทางสังคมของพุทธศาสนา
ไม่ใช่เป็นแค่สิ่งที่เรออยากให้เป็นลักษณะจะซึ่งท่านนั้น

บริการนรร ปัจจุบันดูส่วนใหญ่จะเรื่องอาหารพุทธศาสนาเป็นภารณ์ประจำวันมากกว่าการสมนาชนເວລາพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินเชิญ ซึ่งก็คือการนับถือศาสนาพุทธเอามาเป็นแค่การอ้างถึงอัตลักษณ์ที่ใช้อ้างยังกับคนอื่นในความลับพัฒนาทางสังคม ว่าเป็นผู้มีพระพุทธศาสนาเป็นแค่เครื่องบูรณะ เช่นเดียวกับการบริโภคสินต่ออย่างอื่นหรือมีภาระเชิงลบสนิมไปในคราวนี้ยังคงไม่สามารถหลีกหนีจากการบริโภคที่หลอกลวงได้

และการนับถือศาสนาเป็นเพียงลัญลักษณ์ที่แสดงออกทางสังคมอย่างหนึ่งเท่านั้น ไม่เคยคิดจะแสวงหาทางจิตวิญญาณเด่นชัดมาก่อน ดังที่โลกตะวันตกต้องพูดถึงผู้คนในยุคสมัยใหม่ว่ามีการค้นหาทางจิตวิญญาณและเปลี่ยนรื่นก่อศาสนาคือสาเหตุไปแล้วซึ่งนับว่าเป็นการอ้างมาข้ามความจริงอย่างเด็ดขาด

ประการที่สอง คือการท้าให้พุทธศาสนาเป็นแค่ศาสนาในระดับบุญจากมากกว่าจะเป็นศาสนาระดับที่ให้ค่าตอบแทนสังคมหรือท้าให้คนมีอุดมการณ์ร่วมกันทั้งสังคม การท้าให้พุทธศาสนากล้ายเป็นแค่การแสวงหาทางจิตวิญญาณของแต่ละบุคคล และแต่ละคนมีเสรีภาพที่จะมุ่งทางด้วยตนเองในการติ่งเติ่งตัวเองในของชีวิตตนเอง ได้ถ้าให้เกิดปรากฏการณ์สุดโต่งหลายอย่างทั้งเรื่องของการมุงไปสร้างบรรยายกาศบูรณะตั้งร่มอย่างจังจะนั่นไม่ส่วนใจความเป็นไปของสังคม และการหันแม่ท่านบุญในรุปวัตถุ

เพื่อแลกเปลี่ยนการที่ต้นเองไม่ต้องปฏิบัติต่อในวิธีประจ้วบัน โดย
หวังพึ่งการทดลองลักษณะของงานที่จะใช้กรรมมากกว่าจะหาทาง
ลดลงภาระและตัวตนเสียมากกว่า

ดังตัวอย่างที่ระบบราชการอนุญาตให้แล้วไปปฏิบัติธรรมได้ทุกคน แต่ละคนที่ไปปฏิบัติธรรมนั่น บางครั้งก็มีได้พิจารณา ว่าการไปฝึกปฏิบัติธรรมของตนนั้นที่ไปส่งผลกระทบต่อเพื่อนร่วมงานที่ต้องมาแบกรับงานแทนหนหรือไม่ แต่ไม่เคยคิดจะปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันด้วยการสร้างการอุทิ่วงกับคนอื่น อย่างมีผลติและมีมาตรฐาน ดังนั้น เมื่อกลับจากาการปฏิบัติแล้วบ้าน ทำสมาร์ตได้แก่ปัญหาที่ระบบโครงสร้างการทำางานด้วยแล้ว ก็เลยต้องกลับมาหาเลี้ยงเพื่อร่วมงานเหมือนเดิม เหล่านี้ก็ คือการแยกอาชีวกรรมการต้องมีและต้องปฏิบัติธรรมออกจากอาชีวะ จริง ที่ต้องใช้ในทางเมืองเชื่อวันทั้งสิ้น

อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจไม่น้อย ก็คือ การบัญญัติพระพุทธศาสนาให้เป็นศาสนาประจำชาติจะช่วยแก้ปัญหาพระสงฆ์ที่มีภาระค่อนข้างมากในประเทศไทย การบูรณะตักทึ่งที่ทางราชการสามารถแบ่งตั้งตึ้งให้ จนถึงการปฏิรูปและเป็นที่พึ่งของชาวบ้านในหมู่ชน ไม่สนใจชาวบ้านในหมู่ชนถ้ามีผู้อุปถัมภ์ที่มีบุคลมีเงินทองอยู่ในหมู่ชน จนวัดภัยเป็นของเจ้าอาวาสมากกว่าเป็นหัวด้วยความลื้อคลาดเดื่อง เป็นเจ้าของ รวมทั้งจะสามารถแก้ปัญหาการที่พระสงฆ์และวัด เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำพุทธพานิชย์ที่เกิดงามด้วยการปลูกเสกเครื่องรางของชั้นมาขยากันอย่างบันลือเป็นสัน จากราชการทำกิจของพระสงฆ์ที่ผู้คนคาดหวังจนคนที่ต้องการธรรมะที่แท้จริงได้หันเหลียงให้พระและตั้งปีเสี้ยวสัน

แม้เราจะไม่ได้สร้างไว้ในสังคมไทยแต่เดิมมา พระพุทธศาสนาที่ไม่เคยปฏิรูปที่ปรารถนาลักษณะความเชื่อoin และเรื่องของความเชื่อต้านแครื่องรากของชั้นโดยเฉพาะพระคริสต์องค์โดยมีความสำคัญยังคงสมัยโบราณเหมือนกัน แต่ที่ต่างกันอย่างสำคัญคือคนโบราณเชื่อว่าจะช่วยให้ความเชื่อเรื่องอำนาจของพระบูชาเป็นหลัก

ที่ยังไม่เป็นการนิ่งในการทำเครื่องราชของชาลังนั้น ก็ทำขึ้นด้วยความครั้หชาและเผยแพร่ต่างๆจากพุทธคุณ มากกว่าการทำร้ายความหลงในพุทธพันธุ์ซึ่งคุณสมบัติจุบันได้นำมาเผยแพร่ การถอดลายแบบทุนนิยมมาใช้ในการกำหนดคุณประโยชน์จากพระเครื่องและเครื่องราชของชาลังเหล่านั้น และเมื่อไปเห็นประโยชน์ทั้งวัตถุและแสงเทาลักษณะสร้างเป็นการเพิ่มอัศจรูปและงามกว่าเดิมไปพหุคุณมากไปอีก

ปัจจุบันจึงมีการพยายามแก้ไขในหลายเชิงทิศทางเพื่อให้มีผลต่อการบัญญัติอาเพรประพุทธศาสนาประเจ้าชาติตั้งแต่古至今 อย่างจะให้ถูกต้องพิจารณาอยู่ด้วยใจที่เป็นธรรมดูว่าได้กระทำไปด้วยใจเมื่อมตตาติดแล้วหรือท่าทีที่หัวร้อนอพากมากเข้าว่า แรมณ์อวตาร เอองดีกว่าคนอื่นนั้น ถือว่าเป็นการที่เหมาสมที่ชราพุทธใช้ในครรภ์เรทที่สิ่งต่างๆ แล้วหรือ

หรือว่าการจะเกิดสิ่งที่ต้องมีชื่อ ที่ถูกต้องในยุคสมัยหลัง ก็คงพึ่งพาลน์ไม่ต้องเริ่มจากการมีสัมมาทิฐิแล้วล่ะหรือ? ■